

DOI: 10.15276/ETR.06.2021.5
 DOI: 10.5281/zenodo.6678282
 UDC: 657.37:330.341.1
 JEL: G300, O300

МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІД ЧАС ПЕРЕХОДУ ДО НОВОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УКЛАДУ

METHODOLOGICAL SUBSTANTIATION OF THE TOOLS OF ANALYSIS OF FINANCIAL STATEMENTS DURING THE TRANSITION TO THE NEW TECHNOLOGICAL INSTITUTION

Vitaliy I. Zakharchenko, DEcon, Professor
 Odesa Polytechnic State University, Odesa, Ukraine
 ORCID: 0000-0003-2903-2471
 Email: kafedra@mzeid.in

Tetiana K. Metil, PhD in Economics, Associate Professor
 Izmail State Humanities University, Izmail, Ukraine
 ORCID: 0000-0002-4553-4343
 Email: tatanametil@gmail.com

Received 21.11.2021

Захарченко В.І., Метіль Т.К. Методологічне обґрунтування інструментарію аналізу фінансової звітності під час переходу до нового технологічного укладу. Науково-методологічна стаття.

У статті надано методологічне обґрунтування оцінки стану можливості управління фінансами підприємства за допомоги категорії «технологічний уклад».

У роботі представлено умовний вигляд сідячого технологічного укладу у вигляді: вісі як групи взаємопов'язаних новітніх галузей, технологій, підприємств; диску, як виробничої сфери, що об'єднує великі промислові підприємства, які випускають конкурентоспроможну серійну продукцію; шини – в основному це малі та середні підприємства, що породжують новітні продукти і технології та відбувається пробний маркетинг. У роботі розглянуто структуру вісі технологічного укладу управління фінансами підприємства, а також забезпечуючі фінансові інструменти – фінансові активи та фінансові зобов'язання.

Ключові слова: уклад, технологія, технологічний уклад, фінанси, управління, інфраструктура

Zakharchenko V.I., Metil T.K. Methodological substantiation of the tools of analysis of financial statements during the transition to the new technological institution. Scientific-methodological article.

The article provides a methodological justification for assessing the state of financial management of the enterprise using the category of "technological way".

The paper presents a conditional view of the sedentary technological structure in the form of: axes as a group of interconnected new industries, technologies, enterprises; disk as a manufacturing sector that unites large industrial enterprises that produce competitive serial products; Tires are mainly small and medium-sized enterprises that generate the latest products and technologies and undergo trial marketing. The paper considers the structure of the axis of the technological structure of financial management of the enterprise, as well as providing financial instruments – financial assets and financial liabilities.

Keywords: way, technology, technological way, finance, management, infrastructure

Посилення впливу дестабілізуючих факторів, що виникають у сучасному ринковому середовищі, особливо у період – світової фінансово-економічної кризи, пандемії корона вірусу SARC-Cov-2, військової агресії – ставить перед менеджментом будь-якого підприємства складні завдання забезпечити його діяльність у відповідності до поставлених цілей. Це у повній мірі стосується вітчизняних промислових підприємств, результати роботи яких у значній мірі залежать від рівня цін на сировину, енергоносії, ситуації на ринку праці.

У Національній економічній стратегії до 2030 р. за стратегічною ціллю «Трансформація ресурсних секторів економіки у високопродуктивні, інтелектуальні та конкурентоспроможні» зarahовується: «Індустрія 4.0» не інституціоналізована, її екосистема розвивається загалом на персонально-приватних ініціативах; існуюча екосистема не містить усіх повноцінних компонентів для її успішного функціонування (кластери, промисловий інжиніринг, центри експертизи, лабораторії, наукові парки, інкубатори, акселератори тощо); Індустрія 4.0 не стала пріоритетом економічної політики; відсутність національного плану розвитку Індустрія 4.0; відсутність стимулів щодо цифровізації та модернізації галузей економіки; відсутність правової бази щодо стимулів розвитку Індустрія 4.0 та високих технологій в економіці» [5, с.29].

Аналіз останніх досліджень та публікацій

У процесі підготовки цього матеріалу автори спиралися на наукові праці таких фахівців, як: Вайсман В. і Моліна О. [1], Гавриленко А. [2],

Колосов А. [3], Меркулов М та Балахонова О. [3], Колосов А. [4], Ольве Н.-Г., Рой Ж., Веттер М. [6], Павлович В. [7], Росс С., Вестерфілд Р., Джордан Б. [8], Сопко В. [9], Федулова Л. [10], Філіппов В. і Антошук В. [11], Філіппова С. і Сааджан В. [12].

Так, у Колосова А. зроблена спроба створення цілісної системи управління стійкістю підприємства, яка «... надає підприємству здатності вчасно протидіяти негативному зовнішньому впливу на основі визначення і застосування наявних резервів підтримки його стійкості у різних сферах взаємодії підприємства із середовищем» [4, с.248].

Філіпповою С. і Сааджан В. проведено ретельний аналіз економічних факторів, що мають вплив при прийнятті стратегічних рішень українськими промисловими підприємствами [12, с.50-51]. Проте Гавриленко А. попереджає: «...нові технології можуть представляти і певну небезпеку, рівень якої іноді важко оцінити на стадії розробки. У зв'язку з цим необхідна методологія планування технологій, однією із завдань якої повинна стати мінімізація ризику негативного впливу» [2, с.48].

Філіппов В. і Антошук В. пропонують «...для інформаційного забезпечення управлінських антикризових рішень на підприємствах малого та середнього бізнесу застосовувати концепцію оцінки альтернативних рішень на основі колективної інсайдерської експертизи на основі комплексного критерію «шансиризику»» [11, с.112].

Павлович В., як і автори даного дослідження, також для оцінки стану управління підприємством пропонує враховувати наявний технологічний уклад, але зосереджується в першу чергу на відтворювальному контурі з наголосом на відповідний тип невиробничого споживання [7, с.188]. А Сопко В. для макрорівня стверджує: «Якщо у ході технологічного процесу є змога визначити такі операції, у зв'язку з якими можна визначати кількісні та вартісні параметри виробничого процесу, то облік доцільно проводити по операціях, по фазах, по переділах» [9, с.489-490]. Росс С. з колегами підсумовує: «Так або інакше, основна проблема аналізу фінансових звітів полягає у відсутності теорії, яка спроможна допомогти нам визначити спрямовуючі величини при виборі контрольних цифр» [8, с.95].

Виділення невирішених частин загальної проблеми

Сьогодні відносно фінансового менеджменту і бухгалтерського обліку, як сфер людської виробничої діяльності, можливо констатувати що вони сформувалися та їх рівень розвитку постійно підвищується, наближаючись до світового. З'являються нові наукові праці, які творче перероблюють попередні досягнення фінансової думки, адаптуючи їх до українських умов господарювання і узагальнюючи досвід вітчизняних підприємств, наприклад, в частині

управління грошовими потоками і витратами у період кризи. Можливо нарахувати достатньо кількість публікацій, які оцінюють окремі моменти, що пов'язані з розвитком, станом і проблемами українського фінансового менеджменту, однак питання інтегральної оцінки стану управління фінансами підприємств потребують свого подальшого дослідження.

Метою статті є надання методологічного обґрунтування інструментарію цілісного аналізу фінансової звітності промислового підприємства під час зміни технологічного укладу у національній економіці.

У статті використовувались загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: ретроспективний та систематичний аналіз, абстрактно-логічний, узагальнення та порівняння методи індукції та дедукції при визначенні проблеми методологічного обґрунтування інструментарію аналізу фінансової звітності під час переходу до нового технологічного укладу.

Викладення основного матеріалу дослідження

Завдання моніторингу стану будь-якої галузі є актуальною для всіх учасників ринку. Менеджерам, які приймають рішення, необхідно вчасно відстежити тенденції та швидкість змін, що відбуваються, щоб адекватно реагувати на дії зовнішнього середовища, сформувати конкурентні стратегії, побудувати систему управління підприємством, здійснювати поточну (операційну) діяльність.

Одним з необхідних аспектів моніторингу є відстеження проявів науково-технологічного прогресу (НТП) в галузі.

Як правило, під НТП розуміється сукупність різних технологічних засобів і організаційних заходів, що підвищують ефективність суспільного виробництва.

Сучасний методологічний підхід оцінки НТП ґрунтується на роботах Шумпетера Й., Львова Д., Кондратьєва М., Федулової Л., в яких вони з метою вивчення закономірностей техніко-економічного розвитку та проблем управління НТП запропонували економічну категорію «технологічний уклад». Під технологічним укладом розуміється деяка сукупність виробництв, які перебувають приблизно на одному і тому ж рівні технічного розвитку і утворюють таку економічну систему, яка здатна здійснювати процеси виробництва продукції і власного розширення переважно завдяки внутрішнім ресурсам.

Технологічний уклад охоплює замкнутий відтворювальний цикл від видобутку природних ресурсів та професійної підготовки кадрів до невиробничого споживання. В рамках технологічного укладу здійснюється замкнутий макро- виробничий цикл, що включає видобуток і отримання первинних ресурсів, всі стадії їх переробки і випуск набору кінцевих продуктів, які відповідають відповідний тип суспільного споживання.

Технологічний уклад, що розглядається в динаміці функціонування, представляє собою відтворюється цілісність – відтворювальний контур.

Технологічний уклад, що розглядається в статиці, може бути охарактеризований як деяка сукупність підрозділів, близьких за якісними характеристиками технології ресурсів і продукції, що випускається, тобто як рівень економічного розвитку.

Технологічний уклад характеризується єдиним технічним рівнем складових його виробництв, пов'язаних вертикальними та горизонтальними потоками якісно однорідних ресурсів і спираються на загальні ресурси кваліфікованої робочої сили, загальний науково-технологічний потенціал і т.д.

Спробуємо, використовуючи наші наукові нароби минулих років [1, с.92], уявити собі сучасний вигляд і дію технологічного укладу:

- вісь (ядро) – група взаємопов'язаних галузей і технологій, які на даному історичному відрізку часу виходять на перший план і є основою даного технологічного укладу;
- диск (виробнича сфера – в основному великі підприємства, які реалізують нові технології), відповідають ядру і використовуються в галузях, що визначають дане ядро;
- шина (в основному малі і середні підприємства) яка розвивається з використанням технологій даного технологічного укладу.

Таким чином, технологічний уклад має складну структуру: його ядро стійкості (вісь) утворює сукупність базисних технологічних процесів, що лежать в основі відповідних базисних технологічних рівнів і пов'язаних за допомогою доповнюють технологічних процесів, що знаходяться на різних технологічних рівнях. Технологічні ланцюги, складові технологічний уклад, охоплюють технологічні сукупності всіх технологічних рівнів і замикаються на відповідний тип невиробничого споживання. Останній, замикаючи відтворювальний контур технологічного укладу, служить одночасно найважливішим джерелом його розширення, забезпечуючи відтворення трудових ресурсів відповідної якості [7, с.188]. За аналогією з категорією «суспільно-економічний уклад», що характеризує систему виробничих відносин певного типу (патріархальний, дрібнобуржуазний і ін.), можна сказати, що національна економіка (або окремо взята галузь) в технологічному аспекті може бути як моноукладної, так і поліукладної, коли один з укладів панує. Також за аналогією з категорією «суспільно-економічний уклад» можна припустити, що панівним технологічним укладом в національній економіці буде уклад, за допомогою якого проводиться велика частина продукції.

Якщо категорія технологічний уклад застосовна до суспільно-економічної формації як до великої системи, очевидно, за принципом системності буде

коректно її застосування і для підсистем великої системи. У галузевих підсистемах національної економіки можливе виявлення своїх, притаманних їм технологічних укладів, що було успішно показано Федуловою Л. у тому числі і на прикладі сьомого технологічного укладу, що тільки народжується у світовій економіці [10, с.732-734].

Управління фінансами підприємств не є в цьому сенсі винятком. Як структури, організаційно реалізують будь-які цілеспрямовані дії людини, департаменти (відділи, служби) управління фінансами окремих підприємств, взяті в сукупності, утворюють галузь; адже вони мають спільністю виробленої продукції, технологій і потреб, що задовольняються [13, с.210-212]. Для постановки задачі дослідження стану фінансового менеджменту на українських підприємствах розглянемо структуру ядра технологічного укладу управління фінансами підприємства (рис. 1).

У поданій структурі виділяються наступні технологічні рівні (на рис.1 зверху вниз): технологічний рівень державного регулювання фінансової діяльності економічних суб'єктів (ТР – ДР); технологічний рівень небанківської частини фінансового ринку (Тр – ФР); технологічний рівень банківського сектора (Тр – Б); технологічний рівень фінансових підрозділів (ТР – ФП); технологічний рівень навчального закладу (ТР – ОЗ); технологічний рівень консалтингового бізнесу (ТР – КБ); технологічний рівень технологічних засобів (ТР – ТЗ); технологічний рівень програмних продуктів (ТР – ПП).

В загальному випадку вважається, що продукція фінансових підрозділів/відділів (на малюнку – ФП), служб, департаментів підприємства – це управлінські рішення в галузі фінансів компанії. Однак, спираючись на визначення (фінанси – сукупність грошових відносин, що виникають в процесі створення фондів грошових коштів у суб'єктів господарювання і держави, будемо вважати, що продукція фінансового підрозділу – організовані і підтримувані із заданою ефективністю фінанси (тобто особливі відносини – див. вище), що забезпечують виконання цілей власників. Безпосередніми виробничими споживачами продукції фінансових відділів стають топ-менеджери (так, саме їм належить приймати рішення про можливість укладення угод з контрагентами і підписувати контракти) підприємства, і саме від топ-менеджерів фінансові відділи отримують завдання на встановлення фінансів з певними параметрами. Опосередкованими споживачами продукції фінансових відділів є акціонери (власники) підприємства (на малюнку – Ак), так як підприємство працює в їх інтересах, вони ж опосередковано (через топ-менеджмент) встановлюють фінансовому відділу завдання щодо фінансової зв'язку «підприємство – акціонер (власник).

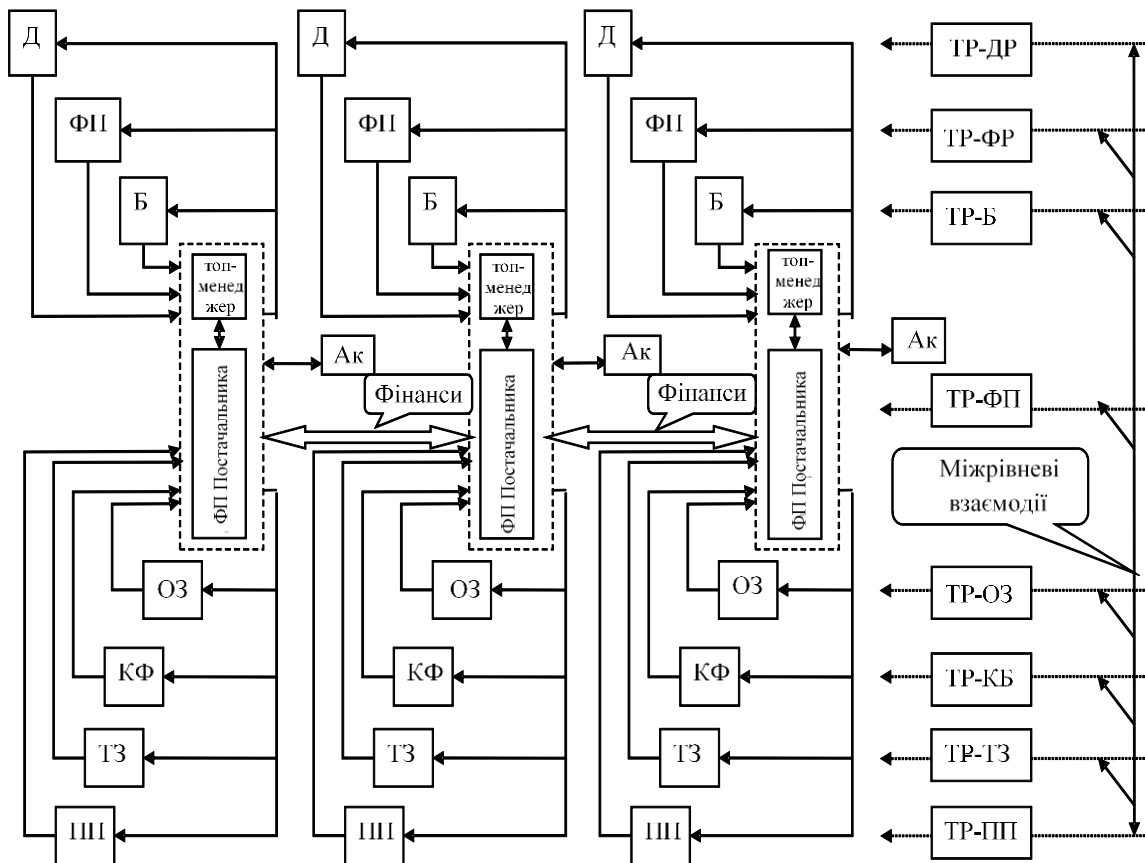

Рисунок 1. Структура вісі (ядра) управління фінансами в умовах зміни технологічного укладу
Джерело: власна розробка авторів

Таким чином, основним технологічним рівнем в ядрі технологічного укладу управління фінансами підприємства є організація фінансів через підбір фінансових інструментів, що відповідають заданим умовам.

Під фінансовим інструментом в даному випадку маються на увазі фінансові активи та фінансові зобов'язання, передача або продаж яких забезпечує підприємство необхідними коштами.

Необхідною умовою організації фінансових зв'язків в ланцюжках «постачальник - підприємство» та «підприємство - споживач» має бути вміння фінансового відділу розглянутого підприємства використовувати ідентичні з постачальником і споживачем фінансові інструменти (договір, акредитив, вексель, факторинг, форфейтинг і т.д.). Отже, індикатором рівня розвитку ядра існуючого технологічного укладу служать застосовувані фінансові інструменти. Якщо одна зі сторін не має з тих чи інших причин кваліфікацією для того, щоб застосувати фінансовий інструмент більш високого, ніж договір, рівня, угода між сторонами може і не відбутися, тому що використовується більш «відсталою» в технологічному плані стороною фінансовий інструмент не буде відрізняти вимогам більш «передовій» у технологічному плані боку.

Стосовно до фінансового менеджменту НТП спрямований на появу нових фінансових

інструментів, надання нових фінансових послуг для економічних суб'єктів, поліпшення якісних характеристик вже існуючих фінансових інструментів і фінансових послуг, зменшення витрат як економічних суб'єктів, так і національної економіки в цілому за допомогою підвищення ефективності реалізації фінансової функції економічними суб'єктами.

Як відомо, особливістю фінансів економічних суб'єктів як виду економічних відносин є їх вторинність від фінансів держави як імперативного економічного суб'єкта. Саме держава, погодившись із своїми політичними і соціальними цілями, встановлює через відповідне законодавство правило гри для економічних суб'єктів, а й воно ж повинно гарантувати економічним суб'єктам, що встановлені правила будуть неухильно виконуватися.

При цьому необхідно врахувати обумовлені існуванням держави відмінності розробки та використання фінансових інструментів як продукції фінансової галузі.

Держава не регулює і не втручається ні в технологічні процеси, ні в управлінські технології, якщо немає порушень вимог охорони праці або економічної безпеки; навпаки, застосування фінансових інструментів жорстко регламентується державою і контролюється його органами (технологічний рівень державного регулювання на рис. 1 позначений ТР – ДР, а окремий економічний

суб'єкт контактує з державними службами, позначеними Д);

- можливість і обґрунтованість застосування тих чи інших фінансових інструментів залежать від юридичної і сутнісної природи розглянутого аспекту діяльності підприємства або об'єкта обліку;
- багато інноваційні фінансові інструменти з'являлися в так званих «сірих зонах» з використанням прогалін в чинному законодавстві; після їх появи держава змушена була вносити корективи в нормативні акти (приклад-корпоративні скандали у США з корпораціями «Енрон» і «World Com») [3, с.339-347];
- фінанси пов'язані з рухом грошових коштів – найбільш ліквідного та уразливого ресурсу підприємства, що накладає додаткові вимоги до дотримання вимог фінансової безпеки підприємства;
- більша частина фінансових інструментів і технологій діє за межами підприємства;
- інноваційні фінансові інструменти, розроблені підприємством для власного застосування, уразливі для копіювання та використання конкурентами, їх не можна захистити у вітчизняній господарській практиці) як об'єкти інтелектуальної власності, отже, отримати конкурентну перевагу на тривалий термін з їх допомогою неможливо.

Вплив на стан ядра технологічного укладу надають технологічні рівні, на яких знаходяться фінансові посередники і банки (рівні TP - ФР і TP-Б відповідно). По-перше, вони самі активно розробляють фінансові інструменти і технології з метою передачі їх на оплатній основі підприємствам, по-друге, є посередниками при реалізації фінансових зв'язків між економічними суб'єктами.

До інфраструктурним рівнями ядра технологічного устрою належать:

- технологічний рівень освітніх установ (TP – O3), які готують кадри для фінансових відділів підприємств,
- технологічний рівень консалтингового бізнесу (TP – KФ) – постачальників знань для фінансових відділів економічних суб'єктів (він включає в себе не тільки консалтингові, юридичні, аудиторські фірми, а й вузи, які виконують науково-практичні розробки на замовлення економічних суб'єктів);
- технологічний рівень технічних засобів (TP – T3), що використовуються фінансовими департаментами в своїй діяльності (засоби обробки інформації – комп'ютери та периферійні пристрої, а також засоби зв'язку);
- технологічний рівень постачальників програмних продуктів, що використовуються фінансовими департаментами в своїй діяльності (TP – ПП).

Через інфраструктурні рівні відбувається проникнення фінансових інструментів і технологій в невиробничі сфери даного технологічного укладу.

У секторі домогосподарств як приклади можна назвати застосування бюджетування і впровадження елементів бухгалтерського та управлінського обліку (наприклад, поява на ринку комп'ютерних програм «домашня бухгалтерія» або використання т.зв. кредитних калькуляторів на сайтах банку) для управління фінансами сім'ї, а так само використання дистанційного банківського обслуговування клієнтами банків – фізичними особами.

У секторі державних і муніципальних організацій можна назвати бюджетування, орієнтоване на результат, або систему збалансованих показників [6].

Через стан інфраструктурних рівнів технологічного укладу можна оцінити стан ядра, наприклад, подивитися в Інтернеті, які пропонуються консалтинговими фірмами семінари з фінансового менеджменту, які видаються перекладні книги в верхньому ціновому сегменті, які пред'являються вимоги до кандидатів на посади фінансових менеджерів різного рівня; освітні установи, які готують фахівців з фінансового менеджменту (спеціальність – фінанси та кредит) отримують інформацію про потреби ринку, аналізуючи теми випускних кваліфікаційних робіт, які обирають студентами і слухачами додаткової освіти.

Виявити етапи розвитку фінансового менеджменту як на окремому підприємстві, так і в національній економіці в цілому через зміну технологічних укладів можна за допомогою наступної моделі, в основі якої лежить зв'язка «завдання – фінансові інструменти / технології» для організації фінансових відносин з різними суб'єктами:

$$L_{FM}^t = \{S, Z, FI, FT, PTP\}, \quad (1)$$

де L_{FM}^t – технологічний рівень фінансового менеджменту в даний момент часу t ;

S – безліч суб'єктів фінансів підприємства (власники, держава, постачальники, споживачі, персонал, внутрішньовиробничі підрозділи як елементи фінансової структури);

Z – безліч завдань, для вирішення яких організовуються фінанси;

FI – безліч фінансових інструментів, використовуваних для вирішення безлічі завдань Z ;

FT – безліч фінансових технологій, що використовуються для вирішення безлічі завдань Z ;

PTP – безліч продуктів технологічних рівнів (TP-Фп, TP-Б, TP-ОУ, TP-КФ, TP-ТС, TP-ПП) ядра, що необхідні для синтезу безлічі фінансових інструментів FI та фінансових технологій FT .

Приклад форми представлено у таблиці 1.

Таблиця 1. Інструменти фінансового менеджменту на етапі до переходу до нового технологічного укладу (базова форма)

Час	Сфера завдання	Технології/ інструменти	Використані продукти технологічних рівнів					
			ТР-Фп	ТР-Б	ТР-ОУ	ТР-КФ	ТР-ТС	ТР-ПП
XXXX	Відносини з державою							
	1. Оптимізація оподаткування	1. Офшори 2. Фірми «одноденні» у господарських схемах						
	2. Отримання державного фінансування (субсидій, дотацій, гарантій, кредитів)							
	Відносини з власниками							
	1. Механізм створення цінностей для акціонерів (власників)	Визначення цінності для власників через вартість підприємства						
	2. Вибудовування відносин з акціонерами (власниками)	1.1. Бюджет володіння						
	Відносини з постачальниками/споживачами							
	1. Підвищення ефективності основного капіталу	1.1. Лізинг 1.2. Зворотний лізинг						
	2. Підвищення ефективності оборотного капіталу	2.1. Факторинг 2.2. Акредитиви 2.3. Зручні форми розрахунків для клієнтів 2.4. Затримка виплати зарплати						
	Відносини з персоналом							
	1. Оптимізація оподаткування зарплати персоналу	1. Виплати зарплати «в конвертах»						
	2. Формування фінансової складової соціального пакету	2.1. Різні програми страхування 2.2. Формування зручного засобу виплати зарплати						
	Внутрішні відносини							
	1. Фінансове планування	1.1. Бюджетування 1.2. Фінансова структуризація 1.3. Внутрішній господарський розрахунок 1.4. Система збалансованих показників 1.5. Аутсорсинг						

Джерело: власна розробка авторів

Склавши такі таблиці для всіх етапів розвитку фінансового менеджменту в Україні на певних тимчасових відрізках, можна відстежити необхідні завдання щодо виявлених областей управління фінансами, за допомогою яких фінансових інструментів і технологій ці завдання вирішувалися або не наважувалися взагалі.

З метою деталізації інформації такі таблиці необхідно скласти окремо для малого, середнього,

великого бізнесу і виявити панівні технологічні уклади в кожному з перерахованих сегментів.

Щодо тимчасових інтервалів українського фінансового менеджменту різними авторами висловлюються різні точки зору. Можна поставити такі часові межі: 1987-1992; 1992-1998; 1998-2008; 2009-2013; 2014 – тепер. час; критерієм буде докорінна зміна зовнішнього середовища, що міняє як завдання господарюючих суб'єктів, так і способи їх вирішення (табл. 2).

Таблиця 2. Етапи розвитку фінансового менеджменту в Україні

№п/п	Роки	Основні фактори, що впливають на управління фінансами економічного суб'єкта
1	2	3
1	1987-1992	Закон СРСР про кооперацію дозволяє діяльність недержавних економічних суб'єктів: — кооперативів, по суті своїй колишніх приватними підприємствами; — реформа банківської системи;

Продовження таблиці 2

1	2	3
		— лібералізація цін.
2	1992-1998	Лібералізація цін – лібералізація валютних операцій – приватизація – становлення фондового ринку та банківської системи – фінансові піраміди – фінансова криза в серпні 1998 р.
3	1998-2008	Фінансова криза у серпні 1998 р – початок активної інтернет-торгівлі – початок активного процесу кредитування фізичних осіб – всесвітня фінансово-економічна криза
4	2009-2013	Початок активного процесу кредитування фізичних осіб – зміна податкового законодавства (введення ЄСВ, нові ставки ПДВ і податку на прибуток) – введення державних торгів – зміна керівництва всіх великих паливно-енергетичних компаній – початок активної роботи антикорупційних органів
5	2014-тепер. час	Посилення судового переслідування підприємств, що використовують сірі схеми оптимізації оподаткування - ознаки «підозрілих» по НАБУ підприємств – розвиток аутсорсингових послуг у фінансовому менеджменті – початок військової агресії

Джерело: власна розробка авторів

Збір такої інформації та її систематизацію необхідно продовжити для визначення проблемних місць переходу українських підприємств до нового, більш вищого, технологічного укладу.

Висновки

Сьогодні задача моніторинг стану будь-якого підприємства, галузі, виробничих комплексів є актуальною для всіх учасників ринку. Менеджерам необхідно своєчасно відстежувати тенденції та швидкість змін, щоб адекватно реагувати на впливи зовнішнього середовища, сформувати конкурентну стратегію, створити відповідну систему управління підприємством, здійснити поточну виробничу діяльність. Сьогодні це відбувається в умовах переходу національної

економіки від 3-4 технологічних укладів до 5-6 укладів. Технологічний уклад запропоновано у вигляді взаємопов'язаного ланцюга: вісь (ядро)-диск-шина. Для вирішення задачі дослідження стану фінансового менеджменту сформовано структуру вісі технологічного укладу управління фінансами підприємства. Основним технологічним рівнем у складі вісі технологічного укладу управління фінансами підприємства є організація фінансів через підбір фінансових інструментів відповідно поставленим умовам. Сформована аналітична модель для виявлення етапів розвитку фінансового менеджменту на окремому підприємстві, а також надані пропозиції щодо формування етапів розвитку фінансового менеджменту в Україні.

Abstract

Today the task of monitoring the state of any enterprise, industry, production complexes is relevant for all market participants. Managers need to timely monitor trends and the pace of change in order to adequately respond to environmental influences, to form a competitive strategy, to create an appropriate management system, to carry out current production activities. Today, this is happening in the transition of the national economy from 3-4 technological modes to 5-6 modes.

The purpose of the article is to provide a methodological justification for the tools of holistic analysis of financial statements of industrial enterprises during the change of technological structure in the national economy.

The article used general and special research methods: retrospective and systematic analysis, abstract-logical, generalization and comparison of induction and deduction methods in determining the problem of methodological substantiation of financial reporting analysis tools during the transition to a new technological way

The paper presents a conditional view of the sedentary technological structure in the form of: axes as a group of interconnected new industries, technologies, enterprises; disk as a manufacturing sector that unites large industrial enterprises that produce competitive serial products; Tires are mainly small and medium-sized enterprises that generate the latest products and technologies and undergo trial marketing. The paper considers the structure of the axis of the technological structure of financial management of the enterprise, as well as providing financial instruments - financial assets and financial liabilities. The state of the axis of the technological structure is influenced by the technological levels at which financial intermediaries and banks are located. The infrastructure of the level of the axis of the technological structure includes educational institutions, consulting business, hardware, software products. Through the infrastructural levels there is a penetration of financial instruments and technologies into the non-productive sphere of this technological way.

To solve the problem of studying the state of financial management, the structure of the axis of the technological structure of financial management of the enterprise is formed. The main technological level in the axis of the technological structure of financial management of the enterprise is the organization of finance through the selection of financial instruments in accordance with the conditions. An analytical model has been formed to identify the stages of financial management development at an individual enterprise, as well as proposals for the formation of stages of financial management development in Ukraine.

Список літератури:

1. Вайсман В.А. Современная региональная экономика: монография. / В. А. Вайсман, В. И. Захарченко, Е. В. Молина – Одесса. Наука и техника. – 2004. – 160с.
2. Гавриленко А.С. Формування технологічного укладу як напрям прискорення інноваційного розвитку України. / А. С. Гавриленко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2019. – №9. – С.42-49.
3. Захарченко В.І. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: навчальний посібник. / В. І. Захарченко, М. М. Меркулов, О. В. Балахонова – Львів: Магнолія-2006. – 2012. – 352 с.
4. Колосов А.М. Управління стійкістю підприємства: монографія. / А. М. Колосов, К. А. Колосова, Г. П. Штапаук – Старобільськ: ЛНУ ім. Т. Шевченка. – 2016. – 336с.
5. Національна економічна стратегія на період до 2030 року. Постанова КМ України від 03.03.2021р. №179. // Урядовий кур'єр. – 2021. – №45. – С. 8-36.
6. Ольве Н.-Г. Оценка эффективности деятельности компании. Практическое руководство по использованию сбалансированной системы показателей: пер. с англ. / Н.-Г. Ольве, Ж. Рой, М. Веттер – Москва. Вильямс. – 2004. – 304с.
7. Павлович В.Е. Оценка состояния управления финансами предприятия с использованием категории «технологический уклад». / В. Е. Павлович // Вестник Инжэкона. – 2009. – Вып. 2(29). – С. 187-193.
8. Росс С. Основы корпоративных финансов. Пер. с англ. / С. Росс, Р. Вестерфилд, Б. Джордан – Москва: ЛБЗ. – 2000. – 720с.
9. Сопко В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. / В. Сопко – Київ. КНЕУ. – 2000. – 578с.
10. Федулова Л.І. Технологічна політика: глобальний контекст та українська практика: монографія. / Л. І. Федулова – Київ: КНЕУ. – 2015. – 844с.
11. Філіппов В.Ю. Інформаційне забезпечення підтримки управлінських рішень на основі інсайдерської експертної оцінки. / В. Ю. Філіппов, В. М. Антошук // Економічний журнал ОПУ. – 2020. – № 4(14). – С. 109-114.
12. Філіппова С.В. Промислова політика: проблеми регулювання та стратегії розвитку промисловості. / С. В. Філіппова, В. А. Сааджан // Економічний журнал ОПУ. – 2019. – №1. – С. 46-60.
13. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку: практичний посібник. – Київ. Лібра. – 1999. – 336с.

References:

1. Vaisman V.A., Zakharchenko V.I., Molina E.V. (2004). Sovremennaya rehyonal'naya ekonomyka: monohrafiya. Odessa. Nauka y tekhnika [in Russian].
2. Havrylenko A.S. (2019) Formuvannia tekhnolohichnoho ukladu yak napriam pryskorennia innovatsiinoho rozvytku Ukrainy. Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini, 9, 42-49. [in Ukrainian].
3. Zakharchenko V.I., Merkulov M.M., Balakhonova O.V. (2012). Modeli i metody pryiniattia rishen v analizi ta audyti: navchalnyi posibnyk. Lviv: Mahnoliia-2006 [in Ukrainian].
4. Kolosov A.M., Kolosova K.A., Shtapauk H.P. (2016). Enterprise sustainability management: monograph. Starobilsk: LNU im. T. Shevchenka [in Ukrainian].
5. National economic strategy for the period up to 2030. Postanova KM Ukrainy vid 03.03.2021r. №179. (2021). Uriadovyi kurier, 45, 8-36 [in Ukrainian].
6. Olve N.-G., Roy Zh., Vetter M. (2004). Evaluation of the company's efficiency. A practical guide to using a balanced scorecard: Per. s angl. Moskva. Vil'yams [in Russian].
7. Pavlovich V.E. (2009) Otsenka sostoyaniya upravleniia fynansamy predpriyatiya s yspol'zovanyem katehoryy "tekhnolohychesky uklad". Vestnyk Ynzhekona, 2(29), 187-193 [in Russian].
8. Ross S., Vesterfild R., Dzhordan B. (2000). Fundamentals of corporate finance. Per. s angl. Moskva: LBZ [in Russian].
9. Sopko V. (2000). Accounting: navchalnyi posibnyk. Kyiv. KNEU [in Ukrainian].
10. Fedulova L.I. (2015). Tekhnolohichna polityka: hlobalnyi kontekst ta ukrainska praktyka: monohrafiia. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
11. Filippov V. Yu., Antoshchuk V.M. (2020). Informatsiine zabezpechennia pidtrymky upravlinskykh rishen na osnovi insaiderskoi ekspertnoi otsinky. Ekonomichni zhurnal OPU, 4(14), 109-114 [in Ukrainian].
12. Filippova S.V., Saadzhn V.A. (2019). Promyslova polityka: problemy rehuliuvaniia ta stratehii rozvytku promyslovosti. Ekonomichni zhurnal OPU, 1, 46-60 [in Ukrainian].

13. Financial statements in accordance with national regulations (standards) of accounting: praktychnyi posibnyk. (1999). Kyiv. Libra [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Захарченко В.І. Методологічне обґрунтування інструментарію аналізу фінансової звітності під час переходу до нового технологічного укладу / В. І. Захарченко, Т. К. Метіль // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2021. – № 6 (58). – С. 37-45. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/files/archive/2021/No6/37.pdf>.
DOI: 10.15276/ETR.06.2021.5. DOI: 10.5281/zenodo.6678282.

Reference a Journal Article:

Zakharchenko V.I. Methodological substantiation of the tools of analysis of financial statements during the transition to the new technological institution / V. I. Zakharchenko, T. K. Metil // Economics: time realities. Scientific journal. – 2021. – № 6 (58). – P. 37-45. – Retrieved from <https://economics.net.ua/files/archive/2021/No6/37.pdf>.
DOI: 10.15276/ETR.06.2021.5. DOI: 10.5281/zenodo.6678282.

